

Denna bild har tagits bort
med hänvisning till GDPR

**Tomelilla
kommun**

Biblioteksplan 2017–2021 Tomelilla kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	s. 5
Syfte och uppdrag	s. 7
Omvärldsfaktorer	s. 9
Nuläge	s. 11
Skolbibliotek i kommunen	s. 11
Friskolor samt folkhögskola	s. 12
Vision och värdegrund	s. 13
Bibliotekets vision	s. 14
Bibliotekets uppdrag	s. 14
Verksamhetsmål för biblioteket	s. 14
Fokusområden	s. 16
Det tillgängliga biblioteket	s. 16
Utvecklingsområden tillgänglighet	s. 18
Barn och unga	s. 20
Utvecklingsområden för barn och unga	s. 21
Skolbibliotek	s. 22
Skolbibliotekens vision	s. 22
Mål för skolbiblioteken	s. 22
Utvecklingsområden för skolbiblioteken	s. 22
Utvärdering och revidering	s. 24
Bilagor	s. 24

FÖRORD

Idag kan vi se att medborgaren har ett stort behov av en öppen och tillgänglig mötesplats. Bibliotekens uppgift är att vara den mötesplatsen som är tillgänglig för alla människor i vårt samhälle. Det globala, nationella och lokala samhället är i ständig förändring och detta avspeglar sig också i bibliotekets verksamhet. Bibliotekets uppdrag är därför idag väldigt annorlunda mot vad det var tidigare.

Biblioteken ska vara en demokratisk och öppen mötesplats och ska ses som en självklar resurs i det livslånga lärandet och som en kunskapsförmedlande aktör. Vi behöver utvecklas i takt med samhället men allra helst hålla oss i framkant så att vi kan vara en resurs när medborgarna behöver det.

SYFTE OCH UPPDRAG

Folkbiblioteken är en lagstadgad verksamhet som är en central del i ett demokratiskt och hållbart samhälle. Bibliotekslagen anger att alla medborgare ska ha tillgång till ett folkbibliotek för att främja intresset för läsning och tillgång till litteratur. Biblioteket ska avgiftsfritt tillhandahålla litteratur oavsett publiceringsform och utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Biblioteket ska tillhandahålla information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt. Enligt bibliotekslagen ska samtliga kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet inom biblioteksområdet.

Biblioteksplanen ska ses som ett redskap för politiker och tjänstemän att på ett strategiskt och strukturerat sätt kunna tillvarata befintliga biblioteksresurser, skapa en beredskap för framtidens krav samt stimulera till utveckling. Genom en biblioteksplan kan därför biblioteken utveckla och tydliggöra målsättningarna med verksamheten och planen kan på så sätt peka ut en tydlig riktning för bibliotekets verksamhet. Utifrån biblioteksplanen ska det årligen utarbetas handlingsplaner för biblioteksverksamheten. Biblioteksplanen anger strategiska mål och utvecklingsområden för biblioteksverksamheten i Tomelilla kommun.

Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Särskild uppmärksamhet ska också ägnas åt personer med funktionsnedsättning, nationella minoritetsgrupper och personer med annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad efter deras behov. Ett av målen i bibliotekslagen är att biblioteket och dess personal ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och deltagande i kulturlivet.

I 2 kap. 36 § skollagen, som började tillämpas 1 juli 2011, står det att eleverna i grundskolan, grundskolskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Bestämmelsen gäller såväl offentliga som fristående skolor. För skolbiblioteken gäller även 6-8§ i bibliotekslagen. Biblioteksplanen innefattar Tomelilla kommuns folk- och skolbibliotek och är antagen av kommunfullmäktige.

Till grund för planen ligger olika styrdokument som Tomelilla kommuns vision, värdegrund och strategiska målområde, bibliotekslagen, Unescos folkbiblioteksmanifest, barnkonventionen, Regions Skånes kulturplan (avsnitt biblioteksverksamhet), Tomelilla kommuns tillgänglighetsplan 2015-2018 samt medborgarundersökning (SCB: statistik, medborgarundersökning 2014).

Biblioteksplanen är reviderad utifrån biblioteksplanen 2014-2016, (antagen i kommunfullmäktige 2013-11-16 KF§185/2013). Revision har skett av kultur och fritidsverksamheten samt av skolverksamheten och har behandlats av kultur- och fritidsnämnden samt i familjenämnden.

OMVÄRLDSFAKTORER

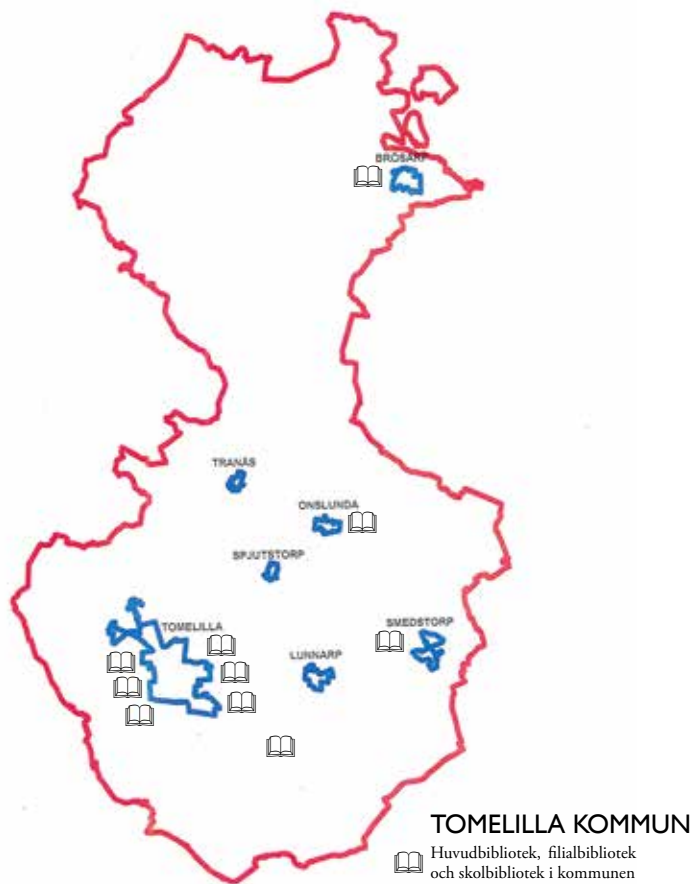
Förutom den allmänna samhällsutvecklingen inom ekonomi och politik finns det ett flertal omvärldsfaktorer som har särskilt stor inverkan på biblioteksverksamheten. På relativt kort tid har samhället genomgått stora förändringar, från industrisamhälle till kunskaps- och informationssamhälle, men även från kommunikationssamhälle till upplevelsesamhälle. Globaliseringen ökar, samhället går mot ökad mångfald samtidigt som det också alltmer präglas av individens önskemål. Den enskilda människan vänder sig i allt högre utsträckning till biblioteket då det är den plats i samhället som alla kan vända sig till oavsett bakgrund, ekonomi, etnicitet m.m.

Folkbiblioteken har som uppgift att värna om demokrati och yttrandefrihet, arbeta med läsfrämjande, ge alla möjlighet att ta del av kultur, kunskap och information på en fri och neutral mötesplats. Det livslånga lärandet är en självklarhet, detta gäller såväl det formella som informella lärandet. I hela landet minskar bibliotekens besökssiffror och utlåningsstatistik, allt fler bibliotekstjänster sker via internet. Undersökningar visar på minskat läsande, samtidigt som villkoren för läsning förändras. Ny teknik ger upphov till ett nytt medieutbud som kan ge nya medievanor och nya former av kulturutövning. Tillgången till informations- och kunskapsnät kommer att bli allt viktigare i takt med att samhällsutvecklingen blir alltmer kunskapsberoende – varför även kunskap om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning och lärande blir en alltmer självklar förutsättning för delaktighet i samhälls- och kulturlivet. Det är en stor utmaning för biblioteken att följa och möta upp biblioteksanvändarnas nya behov.

Den medborgarundersökning som presenterades av SCB under hösten 2014 visar på en del utvecklingsbehov i Tomelilla kommun där biblioteket kan medverka till förbättringar bland annat inom utbildning och fritidssysselsättning men också vad gäller information till medborgarna. Utbildningsmöjligheterna bedöms vara färre i Tomelilla i förhållande till de totalt 129 kommuner som deltog i undersökningen. Här fyller biblioteket en viktig funktion genom att verka för ett livslångt lärande och en stärkt digital delaktighet. Med den samlade kompetensen hos personalen, sina samlingar, sina IT-resurser och sin programverksamhet utgör biblioteket en viktig informations- och kunskapsresurs för medborgarna i kommunen.

Likaså kan biblioteket – genom sin alltmer betydande funktion som mötesplats och upplevelsecentrum – medverka till förbättringar avseende det framkomna missnöjet i SCB:s undersökning vad gäller möjligheter till fritidssysselsättning. Till biblioteket är var och en välkommen att använda lokalen och biblioteksresurserna utifrån såväl egna behov som i interaktion med andra vid anordnade aktiviteter.

SCB:s medborgarundersökning visar även på att invånarna i Tomelilla upplever en brist på tillgång till kommunal information. Som neutral mötesplats och kunskapscentrum kan biblioteket utgöra en arena där kommunala verksamheter kan presentera information som man vill nå ut med till medborgarna.

NULÄGE

Boende i och kring Tomelilla kommun har tillgång till folkbiblioteket som utgörs av huvudbibliotek i tätorten, samt filialer i Brösarp, Onslunda och Smedstorp.

Huvudbiblioteket ligger i det centralt belägna kulturhuset och lokalerna är väl anpassade för verksamheten. Biblioteket samverkar i stor utsträckning med de övriga verksamheter som bedrivs i kulturhuset; konsthall, kulturskola, jazzarkiv och turistbyrå. Huvudbiblioteket har öppet 42 timmar i veckan.

Filialerna är integrerade i de kommunala byskolorna (F-6), vilka ligger centralt och tillgängligt i respektive by. Skolorna är den användargrupp som tenderar att använda filialbiblioteken i störst utsträckning. Filialbiblioteken har öppet förmiddagar och kvällar. Brösarp har öppet totalt 11 timmar/vecka medan Onslunda och Smedstorp har öppet totalt 8 timmar vardera per vecka. Smedstorps skola 110 elever, Onslunda skola 121 elever, Brösarps skola 84 elever.

Skolbibliotek i kommunen

I kommunen finns det nio skolor: sex F-6 skolor (varav en friskola), en 7-9 skola, en gymnasieskola (friskola) samt en folkhögskola. Tre kommunala skolor har egna skolbibliotek och dessa är bemannade i olika utsträckning. Som nämnts tidigare nyttjar skolan filialbiblioteken i sin verksamhet. Samtliga grundskolor får genom folkbibliotekets läsfrämjandeplan ta del av regelbundna läsfrämjande åtgärder.

De kommunala skolbibliotekens bestånd ingår i folkbibliotekets datorsystem. Inköp och gallring sköts huvudsakligen av folkbiblioteket. Beståndet på de kommunala skolbiblioteken är relativt uppdaterat, framförallt vad gäller skönlitteratur. Anslaget för medieinköp fastställs av respektive skolas rektor.

Kastanjeskolan är kommunens enda skola för år 7-9. Skolans bibliotek är öppet 20 timmar/vecka, fördelat på tre dagar. Skolbiblioteket bemannas av en biblioteksassistent. Under ht 2016 har Kastanjeskolan 377 elever.

Byavångsskolan har öppet ca 17 timmar/vecka, fördelat på 3 dagar. Under ht 2016 har Byavångsskolan 236 elever. Skolbiblioteket bemannas av en biblioteksassistent som arbetar 50%. Övrig tid utöver öppethållande i biblioteket läggs på läsfrämjande arbete i klasserna.

Lindesborgsskolan har öppet hela skoldagen och är bemannat 16 timmar i veckan, fördelat på 5 dagar. Under ht 2016 har Lindesborgsskolan 334 elever. Skolbiblioteket bemannas av skolpersonal med avsatt tid för detta uppdrag.

Friskolor samt folkhögskola

Det finns en friskola i kommunen som bedriver F-6-verksamhet. Där finns ett obemannat skolbibliotek. Under 2016 - 2017 bygger skolan upp ett enklare biblioteksdatasystem för att administrera böcker, utlåning etc. Biblioteket är alltid tillgängligt för eleverna under skolans öppettider. Friskolan har genom avtal med folkbiblioteket tillgång till de aktiviteter som den läsfrämjande verksamheten innefattar. Friskolan drivs av Tryde friskolas ekonomiska förening. Under ht 2016 har Tryde friskola 138 elever.

I kommunen finns även en friskola för gymnasieelever, Bollerups naturbruksgymnasium. Biblioteket är bemannat delar under dagen och har inga fasta öppettider. Tjänsten är en kombinerad specialpedagog/skolbibliotekarie-tjänst. Det biblioteksdatasystem som används är Dantek Bibliomatik. Huvudman för gymnasieskolan är Stiftelsen lagmannen Tage Ludvig Sylvans Lantbruksinstitut Bollerup. Under ht 2016 har Bollerups naturbruksgymnasium 230 elever.

Österlens folkhögskola har ett skolbibliotek som är bemannat en dag i veckan 8.00-16.00. Bemanningen sköts av två lärare. Eleverna har tillgång till skolbiblioteket under alla tider på dygnet. Man använder ett eget datorsystem. Skolans huvudman är Föreningen Österlens folkhögskola. Under ht 2016 har Österlens folkhögskola ca 300 elever.

VISION och VÄRDEGRUND

Tomelilla 2020

Tomelilla – här skapar vi förutsättningar för hög livskvalitet och njuter av Österlen!

Tomelilla skall vara platsen för inspiration och utveckling. Här bygger vi ett hållbart samhälle för kommande generationer. Livskvalitet är nyckelbegreppet i vår vision och vår värdegrund.

Värdegrund

Tomelilla – livskvalitet i dialog – Platsen där du möts av tillit och där delaktighet är en rättighet.

Tomelilla – livskvalitet för alla – Platsen att bo på där alla människor känner trygghet och möts med nyfikenhet, ömsesidig respekt och lika värde.

Tomelilla – tillväxt för livskvalitet – Platsen där vi utvecklar och satsar på skola, natur, företagsamhet och bostäder.

Tomelilla – livskvalitet med kreativitet och glädje – Platsen med en atmosfär som ger livslust.

Dessa bilder har tagits bort med hänvisning till GDPR

BIBLIOTEKETS VISION

Biblioteket ska som kulturell mötesplats bidra till individens livslånga lärande. Genom att stödja människors individuella behov av information och lärande kan biblioteken bidra till lokal utveckling och tillväxt samt till individens växande.

Ledord är berättelse-mötesplats-folkbildning.

Bibliotekets uppdrag

I Tomelilla kommun ska det finnas folkbibliotek såväl i tätorten som i byarna, de ska vara öppna och tillgängliga för alla – dvs alla kommuninvånare ska kunna nyttja biblioteksservicen såväl fysiskt som digitalt oavsett var i kommunen man bor. Biblioteket ska vara tillgängligt så att människor från alla samhällsgrupper, av alla kön och i alla åldrar kan mötas. Biblioteken har därför en viktig roll att fylla för att motverka alla former av segregation och kunskapsklyftor. Det ska ges möjlighet till fri tillgång till läsupplevelser och kunskapskällor. Såväl det traditionella tryckta mediet som det digitala ska finnas tillgängligt. Det ska vara lätt för användarna att hitta det de söker, därför har biblioteket ett ansvar för systematisering, kvalitet och relevans i sina medier och digitala informationsresurser. Bibliotekens roll i det livslånga lärandet ska stärkas. Biblioteket ska utvecklas ytterligare som kunskapscentrum med ett stort utbud av medier, aktiviteter och tjänster. Kraven på utbildning och kompetensutveckling ger biblioteken en nyckelroll både för att höja kunskapsnivån och för att öka den kulturella kompetensen. Biblioteket ska inbjuda till kulturella möten och verka som en social mötesplats för medborgarna med folkbildning i fokus. Barn och unga är framtiden, därför ska biblioteken arbeta med särskilt fokus på dessa och ska fungera i ännu högre utsträckning som mötesplats för barn och unga, där de har tillgång till datorer, litteratur i alla former, spel, film, musik, sittplatser osv.

Biblioteksverksamhetens uppdrag är att tillgängliggöra och bistå med information för medborgaren. Bibliotekets webbplats ska vara interaktiv, dynamisk, informativ och lättillgänglig. Biblioteksverksamheten har en öppen dialog och samverkar med såväl interna som externa aktörer för att kunna erbjuda ett så bra verksamhetsutbud som möjligt.

Verksamhetsmål för biblioteket

Kommunfullmäktige i Tomelilla kommun har 31 oktober 2016 för åren 2017 - 2019 antagit målet:
Antalet biblioteksbesökare på landsbygden ska öka.

FOKUSOMRÅDEN

Utifrån kommunens och bibliotekets visioner och uppdrag har arbetet för att utveckla och stärka biblioteksverksamheten i kommunen utmynnat i två fokusområden: Det tillgängliga biblioteket och Barn och Unga.

Det tillgängliga biblioteket

Det är viktigt att tillgänglighetsaspekten genomsyrar hela biblioteksverksamheten vad gäller lokaler, öppettider, medieformat och tillgång till information. Alla medborgare oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska ha tillgång till bibliotek.

Biblioteket ska vara en mötesplats med ett allsidigt utbud för kommuninvånarna. Programverksamheten som biblioteket bedriver är bred, kostnadsfri och öppen för alla. Utöver författarbesök och föreläsningar finns det flera återkommande programpunkter, såsom språkcafé, stickcafé och öppen bokcirkel som utgör viktiga sociala mötesplatser.

Bibliotekets läsförmedlande verksamhet är en naturlig del och självklar utgångspunkt för såväl dagligt arbete som programverksamhet. Det handlar om alltifrån bestandsarbete, tillgängliggörande och marknadsföring till läsinspirationstillfällen och författarbesök.

Biblioteket arbetar med tillgänglighet på flera områden och särskild uppmärksamhet riktas mot personer med särskilda behov, samt personer med annat modersmål än svenska. Detta bland annat genom språkcaféverksamhet samt genom att erbjuda litteratur som är anpassad för dessa gruppers behov, till exempel i olika medieformer eller på olika språk. I Tomelilla finns uppskattningsvis ett 20-tal olika språk.

Uppsökande verksamhet bedrivs för att nå dem som beroende av ålder och/eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till biblioteket. Biblioteket har till exempel boken kommer-service och bokdepositioner på äldreboenden.

Denna bild har tagits bort
med hänvisning till GDPR

Biblioteket bedriver läsombudsverksamhet för att utöka förmedlingen av litteratur. Detta genom att biblioteket erbjuder fortbildning, stöd och inspiration vid träffar och föreläsningar.

Biblioteket erbjuder digital nedladdning eller direktnedladdning av talböcker för låntagare med läshinder.

Biblioteket arbetar för att underlätta studierna för de studenter som är bosatta i kommunen, genom bland annat fjärrlån, hjälp med informationssökning och samarbete med distansutbildningar vid universitet och högskolor.

Samhälls- och teknikutvecklingen ställer allt högre krav på digital delaktighet. Det är viktigt att biblioteket följer med i teknikutvecklingen och medverkar till att minska den digitala klyftan genom IT- och datorhandledningar samt informationstillfällen. Tillgång till och kunskap om den digitala kommunikationen är en förutsättning för att kunna delta i samhället. Biblioteken och dess personal har även stor betydelse genom att kunna vägleda bland stora informationsmängder.

Genom samverkan med Region Skåne samt övriga folkbibliotek inom regionen tillgängliggörs ett stort medieutbud genom ett välfungerande och miljöanpassat distributionssystem.

Tomelilla bibliotek samverkar med biblioteken i Ystad, Simrishamn, Sjöbo och Skurup för att hålla en bra standard på de alltmer efterfrågade webb- och tekniktjänsterna. Dessa tjänster är övergripande och innefattar all verksamhet på biblioteket. Det är ett pågående och ständigt utvecklingsbart samarbete som gynnar medborgarna i de fem kommunerna.

Utvecklingsområden tillgänglighet

Integration

Mångspråkiga medier är en viktig del av bibliotekets utbud, liksom litteratur och medier som främjar integration och språkräning. För att tillgodose de ökade behov som finns i kommunen ska samverkan ske mellan flera olika aktörer, såväl inom kommunen som över kommungränserna. Utöver en utvidgning av det befintliga mediebeståndet ska biblioteket vidareutveckla integrationsarbetet genom aktiviteter såsom språkcaféer samt tillhandahålla biblioteksinformation på andra språk än svenska.

Digital delaktighet

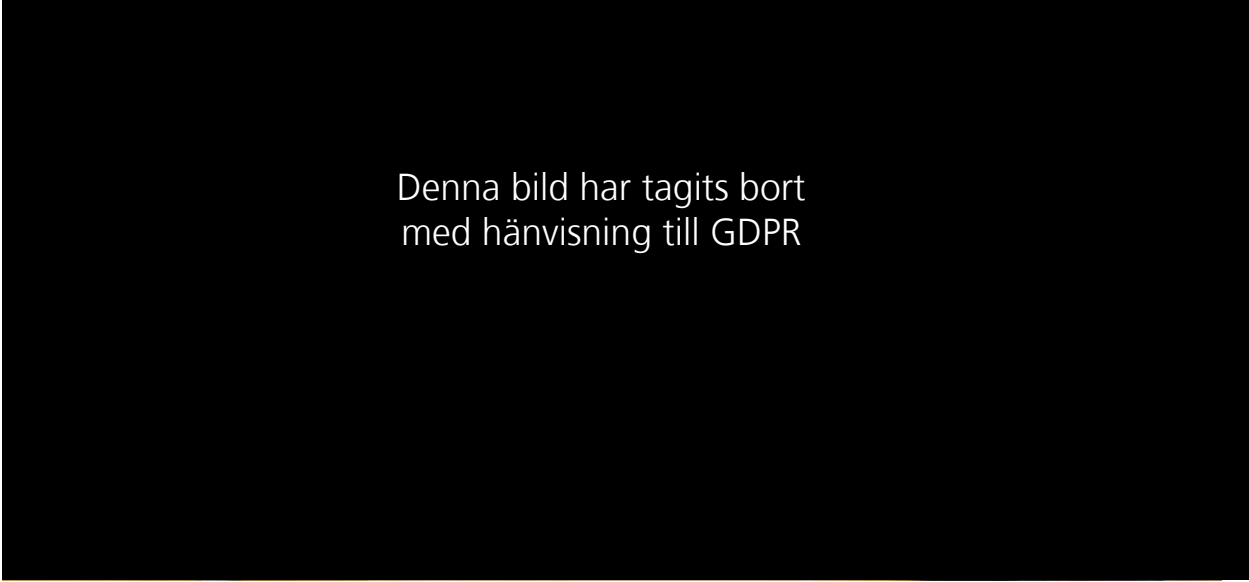
Biblioteket ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i samhälls- och kulturlivet. För att motverka digitala klyftor ska biblioteket i ökad utsträckning erbjuda och marknadsföra tjänster såsom individuellt anpassad vägledning i IT- och datoranvändning samt workshops och informationstillfällen.

Biblioteket som mötesplats

Biblioteket ska verka för att i högre utsträckning fungera som en arena och självklar mötesplats för kommunala verksamheter och medborgare i alla åldrar.

Läsfrämjande verksamhet

Genom att vidareutveckla och hitta nya former för den läsfrämjande verksamheten vill vi nå ut till nya målgrupper; öppna vägar till litteraturen för dem som inte läser samt ge fler möjlighet till konstnärliga upplevelser genom litteratur och kulturevenemang.

Denna bild har tagits bort
med hänvisning till GDPR

Filialer och meröppet

Ett viktigt utvecklingsområde för biblioteksverksamheten är att införa meröppet vid kommunens biblioteksfilialer. Meröppet innebär att besökare kan använda biblioteken även under dagar när det inte finns personal på plats, liksom på kvällar och helger. Det ger en ökad tillgänglighet med bibehållen bemanning av biblioteken. Meröppna bibliotek samspelar med moderna levnadsvanor och utnyttjar effektivare en befintlig resurs och kan stärka bibliotekets roll i lokalsamhället. Meröppet kommer att innebära nya arbetssätt för personalen gentemot besökarna på filialerna.

Barn och unga

De tillgänglighetsaspekter som beskrivs i fokusområdet för Det tillgängliga biblioteket är givetvis lika relevanta för den biblioteksverksamhet som riktas mot barn och unga varför detta fokusområde i viss mån är överlappande, men med särskild uppmärksamhet riktad åt just barn och unga.

Läsning av skönlitteratur förmedlar insikt och förståelse för människans olika livssituationer och behov, läsningen skapar också lustfyllda upplevelser. Den bidrar till barn och ungas personliga utveckling. Bibliotekens läsfrämjande arbete är viktigt för att väcka lust och inspiration för läsning. Lusten att läsa grundläggs tidigt och det är också under de första åren som barnen lär sig hantera ett eget språk.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp på Tomelilla bibliotek. Bibliotekets uppdrag är att arbeta med språk-utveckling, att främja läsning och att stötta barn och unga i deras sökande efter kunskap och kreativt tänkande. Att stärka berättelsen oavsett medieform eller språk är av stor vikt. Att kunna läsa och förstå en text är en förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället varför det är av största vikt att erbjuda ett tillgänglighetsanpassat utbud som kommer alla till del. Till exempel erbjuds digital nedladdning eller direktnedladdning av talböcker för låntagare med läshinder.

Bibliotekets läsfrämjande verksamhet är även vad gäller barn och unga en naturlig del och självklar utgångspunkt för såväl dagligt arbete som programverksamhet. Tomelilla bibliotek har under lång tid fokuserat på att främja läsning långsiktigt och systematiskt. Förskolorna och skolorna i kommunen är viktiga samarbetspartners när det gäller att nå barnen i det läsfrämjande arbetet och biblioteket verkar både i bibliotekets lokaler och ute i de kommunala verksamheterna. Biblioteket har utarbetat en läsfrämjande handlingsplan som innebär att man har ett fördjupat samarbete med förskolorna och skolorna. I det läsfrämjande arbetet ingår att eleverna får biblioteksvisning i biblioteket och att de får

möjlighet att träffa och möta en bibliotekarie. Biblioteket arrangerar också bokprat och författarbesök åt eleverna. I det läsfrämjande arbetet ingår också att biblioteket delar ut bokgåvor till barn och unga.

Biblioteket samarbetar med verksamheter i kommunen som vänder sig till barn och unga men också till föräldrar. Biblioteket fungerar som social mötesplats för barn och unga och deras föräldrar. Biblioteket arbetar aktivt för att vara ett stöd åt dessa målgrupper i fråga om språkutveckling, det kan vara att visa vilka böcker som kan vara lämpliga beroende på ålder men det kan också vara av det mer interaktiva slaget att man får delta i en sångstund. I samarbete med BVC bjuds föräldragrupper in till biblioteket med sina barn.

Biblioteket är en plats för möten mellan människan och ordet, mellan läsaren och boken, mellan nyfikenheten och kunskapen, mellan fantasi och verklighet. För att utvecklas som människa är det viktigt att du får uppleva med alla sinnen och att få vara delaktig och interagera med andra. Biblioteket, i samverkan med övriga verksamheter i kulturhuset, arbetar förutom med litteratur i alla former också med kulturuttryck som teater, musik, dans, film och konst.

Utvecklingsområden för barn och unga

Barns fritid

Biblioteken ska hitta fler vägar för att nå barn och unga på deras fritid. Detta som en del i det läsfrämjande arbetet men även för att utveckla biblioteket som mötesplats för dessa grupper. Fördjupad samverkan ska ske med aktörer inom kommunen men också externt.

Integration

Biblioteket ska utveckla arbetet med mångspråkig litteratur i samråd med förskola och skola. Biblioteket ska också vidareutveckla integrationsarbetet genom aktiviteter inom programverksamheten.

Denna bild har tagits bort
med hänvisning till GDPR

Skolbibliotek

Skolbibliotekens vision

Skolbiblioteken ska främja lärande där eleven stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och mänskliga värden. Skolbiblioteken ska ge förutsättningar för elever att utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga. Elever ska utveckla en vilja att handla också för andras bästa samt visa respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Mål för skolbiblioteken

Genom arbetet på skolbiblioteken ska fler elever nå måluppfyllelse. Skolbiblioteken ska vara en integrerad del av förskoleklassens, fritidshemmens och grundskolans pedagogiska verksamhet. Skolbibliotekarien och medieutbudet ska utgöra pedagogiska resurser i värdegrundsarbetet i skolan, samt ge elever möjlighet att sätta sig in i andra människors situation och se världen från olika perspektiv. Skolbiblioteket ska samordna och tillgängliggöra medier och information.

Utvecklingsområden för skolbiblioteken

Skolbibliotekariens deltagande i det pedagogiska arbetet på skolan och i samarbetet med skolans personal ska öka, med särskilt fokus på värdegrundsarbete och läsfrämjande aktiviteter. Samverkan mellan folkbibliotek och skolbiblioteken bör utvecklas för ytterligare tillgänglighet. Detta sker redan idag med till exempel bokprat, temaplock, författarbesök och inköp. Skolbiblioteken ska i högre grad rikta sin verksamhet mot fritidshemmen.

I Barn- och utbildnings IKT-plan står det att pedagogernas fokus ska ligga på ett förändrat arbetssätt som ger ett mer likvärdigt och elevaktivt arbetssätt genom gemensamma digitala samarbetsytor. Detta ska bland annat synas genom att ”informationsteknik och källkritik tas upp som en naturlig del i alla arbetsområden där det är aktuellt. Källkritik och informationssökning sker i samarbete med t.e.x skolbibliotekarien.” Detta är ännu en punkt där skolbibliotekarien bör delta i det pedagogiska arbetet.

Denna bild har tagits bort
med hänvisning till GDPR

UTVÄRDERING OCH REVIDERING

Planens giltighet 2017–2021

Biblioteksplanen ska i samverkan med kommunstyrelsens kultur- och fritidsnämnd och familjenämnden utvärderas och revideras vart femte år. Verksamheten ska utarbeta handlingsplaner kopplade till utvecklingsområdena som årligen ska utvärderas och följas upp i verksamhetsberättelsen.

BILAGOR

Tomelilla kommuns övergripande strategiområde

I Tomelilla kommun är de övergripande strategiområdena hållbar tillväxt, delaktighet och egenmakt, barn och ungas utveckling, trygghet och hälsa.

STRATEGIOMRÅDE 2 HÅLLBAR TILLVÄXT

Målområde 1:1

Tomelilla kommun ska arbeta för att öka människors möjlighet till egen försörjning och genom aktiva satsningar förebygga framtida arbetslöshet. Sysselsättningen ska öka och samarbetet med näringslivet och våra grannkommuner ska förstärkas.

Målområde 1:2

Alla kommunala verksamheter ska delta i arbetet med att stärka Tomelillas varumärke och medverka till att hela kommunen blir mer attraktiv för etableringar, besökare samt inflyttning.

Målområde 1:3

För att långsiktigt bevara våra ekosystem samt minska påverkan på natur och människans hälsa ska bästa möjliga resursutnyttjande eftersträvas inom den kommunala verksamheten. Tomelilla kommun ska skapa möjlighet för att invånarna aktivt ska kunna delta i detta viktiga arbete.

Målområde 1:4

Den kommunala ekonomin ska vara långsiktigt hållbar och varje generation ska bära sin del av kostnaden för våra välfärdssystem.

Målområde 1:5

Väl fungerande kommunikationer och en utbyggd digital infrastruktur är en förutsättning för en bra vardag för alla. Tomelilla kommun ska aktivt arbeta för att utveckla infrastrukturen i hela Skåne för att kunna binda samman hela arbetsmarknadsområdet.

Målområde 1:6

En god tillgång på bostäder är en förutsättning för att Tomelilla kommun ska kunna fortsätta att växa. Den kommunala verksamheten ska samverka med bostadsmarknadens aktörer för att underlätta att fler bostäder byggs.

STRATEGIOMRÅDE 2

DELAKTIGHET OCH EGENMAKT

Målområde 2:1

Individer, företag och föreningar ska vara nöjda med den kommunala verksamhetens kvalitet och service och det ska vara snabbt och enkelt för alla att komma i kontakt med kommunen. Tomelilla kommun ska aktivt arbeta för en enklare vardag för privatpersoner och företag.

Målområde 2:2

Invånarnas möjlighet att påverka sin egen vardag ska öka. Tomelilla kommun ska stärka sin dialog med invånarna inför politiska beslut. Människors möjlighet att välja utförare av olika tjänster ska öka.

Målområde 2:3

Människors ojämlika livsvillkor ska minska och särskilda insatser riktas mot landsbygdens utveckling.

Målområde 2:4

Tomelilla kommun ska göras mer tillgängligt för människor med olika funktionsnedsättningar.

Målområde 2:5

Tomelilla kommun ska vara en professionell och kompetent organisation som attraherar och kan behålla duktiga medarbetare. Alla anställda ges möjlighet att växa i organisationen utifrån sina egna unika förutsättningar.

STRATEGIOMRÅDE 3

BARN OCH UNGAS UTVECKLING

Målområde 3:1

Förskolan i Tomelilla kommun ska hålla hög kvalitet och förskoleplats ska erbjudas inom skälig tid. Det ska vara en stimulerande och trygg plats för barnen.

Målområde 3:2

Alla barn och ungdomar ska ges förutsättningar för att klara minst godkända resultat i skolan och bli behöriga för gymnasiestudier.

Målområde 3:3

Tomelilla kommun har ett ansvar för att kompensera barns ojämlika uppväxtvillkor. Kommunen ska tillsammans med föreningslivet, näringslivet och kommunala bolag verka för att fler barn och ungdomar får en mer meningsfull fritid.

Målområde 3:4

Barn och ungas välmående ska stärkas. Alla har rätt till en uppväxt utan att bli mobbad eller kränkt på något sätt. De som behöver extra stöd för sin utveckling ska få det och i den omfattning som krävs.

Målområde 3:5

Barn och ungdomar ska tidigt och regelbundet få nödvändig kunskap om arbetsmarknaden och näringslivet för att underlätta framtida yrkesval. Tomelilla kommun ska erbjuda ferieplatser till unga mellan 16-17 år som inte själva kan ordna sommarjobb.

STRATEGIOMRÅDE 4

TRYGGHET OCH HÄLSA

Målområde 4:1

I Tomelilla kommun ska alla känna sig trygga och säkra. Den offentliga miljön har en betydande roll och ska vara estetiskt tilltalande, ren och fri från skadegörelse.

Målområde 4:2

Tomelilla erbjuder en trygg och god omsorg för äldre och människor i behov av stöd. Möjligheterna för brukare av kommunens välfärdstjänster att själva påverka sin vardag ska öka och kvaliteten på omsorgen ska höjas.

Målområde 4:3

Tomelilla kommun ska stödja barn och unga och tillsammans med andra aktörer ska vi arbeta med att underlätta föräldraskapet. Kommunen ska sträva efter att ha en god kunskap om barns och ungas vardag.

Målområde 4:4

Tomelilla kommun ska, i samverkan med andra aktörer, stödja förenings- och kulturlivet för en fortsatt positiv utveckling. Invånare och besökare ska vara nöjda med kultur- och fritidsutbudet.

Målområde 4:5

Tomelilla kommun ska i samverkan med polis, föreningar och frivilligorganisationer aktivt motarbeta missbruk av spel, alkohol, narkotika och dopingpreparat samt minska användningen av tobak.

Målområde 4:6

De kommunala verksamheterna ska främja invånarnas möjligheter till fysisk aktivitet och stötta sunda livsvanor.

Bibliotekslagen (Bil. 1)

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/19/30/02/1374993b.pdf>

Skollagen (Bil. 2)

http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/

Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

<http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2012/05/Unesco.pdf>

Barnkonventionen

<https://unicef.se/barnkonventionen>

Regionala kulturplanen

<http://utveckling.skane.se/publikationer/strategier-och-planer/regional-kulturplan-for-skane-2016-2019/>

Tomelilla kommuns tillgänglighetsplan

http://www.tomelilla.se/fileadmin/tomelilla/public/Planer_och_program/Tillg%C3%A4nglighetsplan/Tillg%C3%A4nglighetsplan%202011%20-%202014.pdf

SCB: statistik, medborgarundersökning 2014

http://www.scb.se/SiteSeeker/Find____364592.aspx?defst=True&q=medborgarunders%c3%b6kningen+tomelilla&resid=1035911917&css=t&uaid=32EE6279986731250BD5B308E22C55F8%3a38352E33302E3138362E33%3a5246877765982457395

Bilaga I

Bibliotekslagen

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet.

Det allmänna biblioteksväsendet består av

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. sjukhusbibliotek,
5. högskolebibliotek,
6. lånecentraler, och
7. övriga offentligt finansierade bibliotek.

Syfte och ändamål

2 § Biblioteken ska främja läsning och tillgång till litteratur. De ska också främja information, upplysning, utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksservice ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen.
4. För sjukhusbibliotek vid sjukhus med kommunalt huvudmannaskap ansvarar landstingen.
5. För högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
6. För lånecentraler och övrig biblioteksverksamhet som enligt särskilda bestämmelser är en uppgift för staten ansvarar staten.

Biblioteksplaner

4 § Kommunerna och landstingen ska anta planer för sin biblioteksverksamhet. Paragrafen motsvarar 7 a § andra stycket i 1996 års bibliotekslag och någon ändring i sak avses inte. Övervägandena finns i 3.5.

Folkbibliotek

5 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till kommuninvånarnas behov. Folkbibliotekens utbud av litteratur, medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Folkbiblioteken ska särskilt främja användningen av informationsteknik för kunskapsinhämtning och lärande.

Prioriterade grupper

6 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

7 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Avgiftsfrihet

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Trots första stycket får folkbiblioteken ta ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. Det som anges om folkbibliotek i 6–8 §§ gäller även skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje landsting bör bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja folkbibliotekens samarbete, kunskapsutveckling och kvalitet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska, inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan, svara för biblioteksservice samt i övrigt bistå och samverka med övriga delar av det allmänna biblioteksväsendet i enlighet med vad som anges i 14 och 15 §§.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet ska samverka.

15 § Regional biblioteksverksamhet samt högskolebibliotek, lånecentraler och andra statligt finansierade bibliotek ska

1. avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till folkbibliotekens förfogande, och
2. i övrigt samverka med folkbiblioteken och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice. Folkbiblioteken får ställa litteratur till förfogande för andra offentligt finansierade bibliotek.

Uppföljning

16 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick och ansvara för samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med kommunerna och landstingen följa upp hur de planer för biblioteksverksamheterna som antagits har utformats och hur de används.

Ikraftträdandebestämmelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013, då bibliotekslagen (1996:1596) ska upphöra att gälla.

Enligt bestämmelsen träder den nya lagen i kraft den 1 juli 2013.

Samtidigt ska bibliotekslagen (1996:1596) upphöra att gälla

Skollag (2010:800)

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

TOMELILLA BIBLIOTEK